

ՄԱՏԹԵՈՍԻ ՆԱԽԱԽՅԱՐԱՆԸ

Բաշմէլիյի յունիսի պրակով հաղորդած լուրերնուս նկատմամբ՝ հետեւեալը կը կարգանք այս տարուան *Journal des Débats*ի 150^{րդ} թուոյն մէջ:

« Քանի մը շարաթէ ի վեր՝ անգղիացի օրագիրք կը ծանուցանէին թէ յիշկպտոս *Logia Kyriaka* յի հին ձեռագիր մը գտնուած է: Մինչ անմիջապէս հրատարակելիք այս լուրը, որ շատ հետաքրքրական է եկեղեցական պատմութեամբ զբաղող անձանց, վասն զի *Logia*ները բուն իսկ Բրիտտոսի խօսքերն են, հաւաքուած իւր առաքելոց միոյն հեռօք, և խմբագրուած՝ ըստ աւանդութեան՝ յառաջ քան զաւետարանս: Շատ ընթերցողք՝ այս նիւթին նկատմամբ՝ մեզմէ տեղեկութիւններ ինդրեցին: Մասնաւորապէս թիւնք զեռ սակաւ են, բայց կը դնենք հոս քաղերով *Times*ի ծանօթութենէ մը և մեր թղթակցին նամակէն: »

Չեւագիրք՝ զորմէ կը խօսուի՝ գտնուած է ուրիշ 150 պատկերասերու հետ, *Expyri Exploration Fund*ի ծախելք եղած պեղմանք մէջ, Պ. Պ. Կրէնֆել և Հունդի ձեռօք՝ ի Պեհնեսաս, որ է հին Աքսիրհիքոս: Քաղաքս՝ արևմտեան անապատին քիչ հեռագոտուած անկիւն մը զետեղուած լինելով ցայսօր հնախուրդից սուր աշերէն վրիպած էր: Բայց սակայն դեռ հազիւ քանի մը հետքեր հետազոտուած են ճարտարապետութեան. վասն զի դրացի գիւղերն, երկայն տարիներէ ի վեր, այն աւերակները իրենց թումբի տեղ կը ծառայեցնէին: Բայց պատուարներուն աւերակաց մէջ այնչափ առատութիւն մը գտնուած է պապիրոսներու, որ մինչև իսկ կարելի է ենթադրել թէ ժամանակաւ քաղքին դիւանը հոն թաղուած լինի: Այս պատկերացը կը վերաբերին այն չլիանի՝ որ կ'անցնի հռոմէական աշխարհակալութենէն մինչև արաբական իշխանութեան առաջին տարիները: Մեծաւ մասամբ գրուած են յունարէն, քանի մը շատ լատիններէն, արաբերէն և զփոսերէն:

Logia յի ձեռագրին պատասխիկը առաջին գտնուածներէն է: Կ'ենէ մինչև երրորդ դար, և կը պարունակէ շարք մը խօսքերու, յորոց ոմանք չեն երևիր աւետարանաց մէջ. իսկ այլք կը ներկայացնեն տարբեր ընթերցում:

Ներ սուրբ գրոց: Այս *Logia*ներուն թուականը, բնորոշմը և յարգը անտարակոյս սաստիկ վիճաբանութեանց պատճառ պիտի լինին: Բայց, առ ժամա, ստուգադոյն բան մը չի գիտցուիր, վասն զի ձեռագիրը Անգլիա բերուած չէ դեռ, և ոչ ամբողջովին պարզուած: « Հիմ մը չի կայ, կ'ըսէ *Times* մթին դարձուածքով մը, այն լրոյն՝ թէ այս գիւտը *Logia*ներու պիտի պատկանէր, որ, ըստ ասելոյ Պապիասայ, հաւաքուած էին Մատթէոս աւետարանչին ձեռօք: Ուրեմն հարկ է սպասել, զիստիս յարգը գնահատելու համար, Պ. Պ. Կրէնֆելի և Հունդի դարձին, որք պիտի փութան ուսումնասիրելու և հրատարակելու իրենց ձեռագիրն: »

Աւելցրենք որ Մերոպա գալիք պապիւրոսք փոքր մաս մը կը կազմեն ի Պեհնեսաս գտուած 150 զրանձև ծրարներուն, և որոց մեծ մասը պիտի ընծայուին Կիզէյի թանգարանին: Բոյս կայ գտնել ասոնց թուոյն մէջ դասական մատենագրութեան անհետ եղած պատատիկներ: »

ՍՈՒՐԷԱՆԴԱՆ ԲԱՁԱՐԱՎԻՍԻ

ՆՈՐ ՀԱՐՏՄԱՌԻՆՔ

1. ԴԱՍՅԻԱՐԱՎՈՐԹԱՆ ՄԷՃ ՀՆՏՐԵԼԱԳՈՅՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆՆ

Իմչպէս որ զիտութեանց կամ լիզուաց ուսուցմամբ մէջ կամ այլեւայլ դրութիւնք, այսպէս մա եւ դաստիարակութեամբ մէջ, Առհասարակ Ներուպիոյ մէջ զիտութեանց եւ լիզուաց ուսուցմամբ ընտրելագոյն ոճմ կը համարուի զեմբանական, որում կը հետեւիմ առ մեզ ընդհանրապէս Ռուսահայք: Արդ, դաստիարակութեամբ մէջ որ ոճմ կամ դրութիւնմ է ընտրելագոյն, որում կարեմամբ հետեւիլ մա եւ մեր ազգային դաստիարակք:

2. ԼԵՋՈՒ ՌԻՍԱՆԵԼՈՒ ԴԻՐԱԳՈՅՆ ԳԵՐՈՒ

« Վարժապետ ոմ » ստորագրութեամբ հետեւեալ հարցումը տրացանք՝ Մոսկովայի մէջ հրատարակելու համար: